

གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་ཚོགས་འདུན་གྱི་རྗེས་བྲན་གྲོས་ཚད།

སྡོམ་སྒྲུབ།

༡༩༦༡ ལོར་ཨ་རིའི་མངའ་གཅོད་ཚོགས་པའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་དང་། ཨ་རིའི་སྤྱི་དམངས་ཐོབ་ཐང་ཚོད་ལེན་བ་གྲགས་ཅན་སྤྱི་ཞབས་ཚོན་རོ་རླར་ཉ་ལེ་མི་སི་ (John Robert Lewis) མཚོགས་ལྷན་གྲུབ་རིང་གཤེད་མེན་སྤྱོད་ནད་ (pancreatic cancer) གྱི་མནར་ཉེ་མཐར་ཨ་རིའི་མངའ་སྡེ་རྫོང་ཇི་ཡའི་རྒྱལ་ས་ཨ་ཉ་ལན་ཉའི་ (Atlanta, Georgia) བསྐྱེད་འབྲས་ལེན་བ་རྗེས་པའི་ཡིད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་འདུག ཁོང་ནི་ཡབ་ཨི་ཉི་ལེ་མི་སི་ (Eddie Lewis) དང་། དུམ་མི་ལི་མེ་ (Willie Mae) གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་བྱེ་ལོ་ ༡༩༤༠ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ཨ་རིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཨ་ལ་རྩ་མ་མངའ་སྡེའི་གོང་ཁྲིར་བ་ཡེག་ (Pike County, Alabama) ཏུ་སྐྱེ་འབྲས་ཤིང་། ཡབ་དུམ་གཉིས་ཞིང་བ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེ་མཚེད་ ༡༠ ཡོད་པའི་ནད་ནས་ཁོང་ནི་ཀན་ཤོས་གསུམ་བ་དེ་ཡིན།

ཁོང་རྒྱུ་དུས་སུ་ཨ་རིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་གསལ་བ་དང་། བྱིས་སུ་ཨ་རིའི་མི་རིགས་ནག་པོའི་སྤྱི་དམངས་རང་དབང་དང་འབྲེལ་མཉམ་འཐབ་ཚོད་བ་གྲགས་ཅན་སྤྱི་ཞབས་མར་ལེན་ལུ་ཐར་ཀི་རྒྱ་ (Martin Luther King Jr) མཚོགས་གིས་སྤྱི་འབྲེད་པའི་ཨ་རིའི་ཨ་ལ་རྩ་མའི་རྒྱལ་ས་མོན་ཏེ་ལྷོ་མེ་རིང་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་འཁོར་ནད་མི་རིགས་དབྱེ་འབྲེད་མཚམས་འདོགས་བྱ་རྒྱུའི་ཚེད་མོན་ཏེ་ལྷོ་མེ་རི་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་འཁོར་བེད་སྤྱོད་མཚམས་འདོགས་ (Montgomery Bus Boycott) ཅེས་པའི་ཞེ་ཞོལ་ལ་དོ་སྣང་ཚེན་པོ་གནད་འགོ་བཙུགས་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཉོ་རིལ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ (Troy University) བསྐྱེད་སྤྱོད་རྒྱུ་མི་རིགས་དབྱེ་འབྲེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་འཐུན་པར་བརྟེན་ཁོང་གིས་སྤྱི་ཞབས་མར་ལེན་ལུ་ཐར་ཀི་རྒྱ་མཚོགས་ལ་དེའི་སྐོར་ཕྱག་ཡིག་ཅིག་ཕྱུལ་རྗེས། སྤྱི་ཞབས་མར་ལེན་ལུ་ཐར་ཀི་རྒྱ་མཚོགས་དང་ལྷན་མཇུག་འཐུན་ཐེངས་དང་པོ་བྱུང་འདུག བྱིས་སུ་ཨ་རིའི་རྩེབ་ཏེ་མི་མཐོ་སློབ་ (American Baptist Theological Seminary) བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚོན་ཐོག་བསྐྱེད་པ་མཐར་མོན་དང་། དེ་ནས་མི་སིག་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ (Fisk University) བསྐྱེད་སྤྱོད་དང་། ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ཐོག་གཙུག་ལག་རབ་འབྲེལ་ས་པའི་བསྐྱེད་པ་མཐར་མོན་གནད་འདུག།

ཁོང་སློབ་སྦྱོང་སྐབས་ནས་ཨ་རིའི་སྤྱི་དམངས་ལས་འགུལ་ནད་མཉམ་ཞུགས་གནད་འགོ་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་བྱེ་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་ཨ་རིའི་གོང་ཁྲིར་ན་ཤ་མི་ལེར་ (Nashville) ཟེའང་ནད་ཡོང་མི་རྣམས་ལ་མི་རིགས་ཁྲུང་བར་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་སའི་དབྱེ་འབྲེད་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་མཚམས་འདོགས་དགོས་སྐོར་གྱི་ན་ཤ་མི་ལེ་སློབ་སྦྱོང་ལས་འགུལ་ (Nashville Student Movement) ཞེས་པ་ཞིག་སྤེལ་བའི་ནད་མཉམ་ཞུགས་དང་། རིམ་བཤམ་བྱེ་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཐ་ཤེད་ཏོན་ཏེ་མི་ (Washington, D.C.) བསྐྱེད་སྤྱོད་ཏོན་ཏེ་མི་ (New Orleans) བར་སྤྱི་སྤྱོད་

རྒྱུ་ལྡན་འཛུལ་འགྲུབ་སྐྱོད་ (Freedom Rides) ཅེས་པའི་ལས་འགྲུལ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ ལས་འགྲུལ་དེ་སྒྲུབ་འཕྲོད་བཞུགས་མཁུ་མི་སྡེ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཁོད་ནས་ཁོང་གཅིག་ཡིན། ལས་འགྲུལ་དེས་ཨ་རིའི་སྡོམ་སྤྱོད་མཁུ་མི་སྡེ་ཞིག་གི་ནང་སྤྱི་སྡོད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ མཚམས་འཇོག་དགོས་ཀྱི་ལས་འགྲུལ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ ལོར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཨ་ལོང་ཁོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ གྲགས་ཆེ་བའི་ཞི་བའི་གོ་མ་བཟོད་ཆེན་པོའི་ལས་འགྲུལ་ཞིག་སྒྲུབ་ཞིང་། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་འཇོ་མེད་ཞི་བའི་སྡོམ་སྤྱོད་སྤྱོད་ འབྲེལ་མཐུན་སྤྱོད་ཆོག་གས་ (Student Nonviolent Coordinating Committee (SNCC)) གི་ཆོག་གས་གཙོ་ དང་། སྤྱོད་གྲགས་ཆེ་བའི་ལས་འགྲུལ་དེ་སྒྲུབ་མཁུ་མི་སྡེ་གལ་ཆེན་དུ་གྱུར་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཁོང་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། ལས་ འགྲུལ་དེའི་དམིགས་ལུལ་གི་ཨ་རིའི་ནང་མི་རིགས་ནག་པོའི་སྤྱི་དམངས་ཐོབ་ཐང་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ཆེད་ཡིན། འདྲ་འཇོམས་དེར་སྤྱོད་ཞབས་མང་འཇོན་ལུ་ཐར་གི་རྒྱ་མཚོག་གིས་སྤྱོད་གྲགས་ཆེ་བའི་ང་ལ་མི་ལས་ཞིག་ཡོད་ (I have a dream) ཅེས་པའི་གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་འདྲ་འཇོམས་ཐོག་ཁོང་གིས་ཀྱང་གསུང་བཤད་གནང་ ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོར་ཁོང་གིས་གཙོ་བོའི་འཇོ་མེད་ཞི་བའི་འཇོ་མེད་རྩོད་པ་རྣམས་ཨ་རིའི་མི་རིགས་ནག་པོ་རྩོད་འོས་ ཤོག་གི་ཐོབ་ཐང་སོགས་རྩོད་ཆེད་གོང་གུར་སིལ་མ་ནས་མོན་ཏེ་སྤོ་མེ་རི་བར་ཞི་བའི་གོ་མ་བཟོད་གི་ (Selma to Montgomery marches) ལས་འགྲུལ་ཞིག་སྒྲུབ་གནང་བ་དང་། དེའི་སྐབས་ཉེན་རྲོལ་མི་སྡེ་སྤྱོད་ཞབས་ཁོང་གིས་ གཙོ་བོའི་ལས་འགྲུལ་བ་རྣམས་ལ་རྒྱུང་རྟེན་སྤོད་ཆོག་ཆོག་ཆོག་པོ་བཏང་ཡོད་སྟབས། ཞུགས་ཆོས་པའི་ལས་གནང་ ཉི་མ་ (Bloody Sunday) ཞེས་པའི་དོན་རྒྱུ་དེ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་སྤྱོད་འཇོ་བཏུགས་རིང་མི་རིགས་དབྱེ་བྱེད་ལ་རོ་རྩོལ་ དང་། འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ལེན་གི་ལས་འགྲུལ་ནང་སྤོད་ཉེན་ལ་མ་འཇོམས་པར་རྒྱུན་དུ་སྤོད་འཕྲོད་མཉམ་ཞུགས་གིས་ཨ་ རིའི་ནང་མི་རིགས་ནག་པོའི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཐོབ་ཐང་བྱུང་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁོང་གི་སྤྱི་དམངས་ཐོབ་ཐང་རྩོད་མཁུ་ གི་དཔལ་འབྱོར་ལ་རོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་ཨ་རིའི་སྡོམ་སྤྱོད་མཁུ་ རྣམས་མང་གཙོ་ཆོག་གས་པའི་གྲོས་ཆོག་གས་ལོག་མའི་འབྲུས་མིར་ཐེངས་དང་པོར་འདེམས་ཐོབ་བྱུང་བ་དང་། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ སྤྱོད་ཆེད་འཇོན་པ་མ་ཇོག་གས་བར་དུ་སྐབས་ཐེངས་ ༡༥ ཅུམ་རིང་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོག་གས་ལོག་མའི་འབྲུས་མི་གནང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རིང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོ་ནས་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོག་གས་ལོག་མའི་མང་གཙོ་ཆོག་གས་པའི་འགོ་འཕྲུད་སྤྱོད་ལོག་གས་ (Chief Deputy Whip) དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོ་ནས་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོག་གས་ལོག་མའི་མང་གཙོ་ཆོག་གས་པའི་འགོ་འཕྲུད་སྤྱོད་ལོག་གས་ (Senior Chief Deputy Whip) བཅས་གནང་ཡོད།

ཁོང་གི་མངོན་རྟེན་ལ་ཆེས་མངོན་པར་བསྟོད་པའི་གཟེངས་རྟགས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་རྩོན་ཤེས་ཀའི་རྩི་དཔེ་ མངོན་རྟེན་ལ་ (John F. Kennedy Library Foundation) ཞེས་པས་སྤྱོད་སྤོབས་ཆེན་པོའི་གཟེངས་རྟགས་ (Profile in Courage Award) དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་ཨ་རིའི་སྤྱོད་འཇོན་རྣམས་ཨོ་རྣ་མ་མཚོག་གི་མཚན་ཐོག་ ལས་སྤྱོད་འཇོན་ཐོབ་དབང་གི་རྟགས་མ། (Presidential Medal of Freedom) སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་ཁོང་དང་སྤྱོད་ ཞབས་མེ་རི་རྩི་རིག་རི་སི་ (Frederick Reese) ལྟམ་གཉིས་ལ་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོག་གས་གི་གསེར་གི་རྟགས་མ་ (Congressional Gold Medals) སོགས་སྤྱོད་གྲགས་ཅན་གི་གཟེངས་རྟགས་མང་པོ་འབྲུལ་བཞེས་གནང་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༥ ཉེན་ཨ་ཏ་ལ་ཏ་ཏ་མང་འབྲེལ་ནང་པོད་མའི་སྤོད་མེད་པའི་དབྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ ལོག་གས་ལ་སྤྱོད་མཚན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ཨོ་ལིམ་ལིག་སྤྱོད་ཆེན་མོར་མང་འབྲུལ་ལས་ལས་ལོག་གི་མི་མང་

